

ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

Автор статті "Репніни та їх Яготинська бібліотека" Ганна Чикаленко, дочка видатного українського громадського діяча, видавця першої української щоденної газети "Рада" Євгена Чикаленка, перекладачка і дослідниця зарубіжних літератур, біограф батька. Вона переклала багато творів зарубіжних письменників, що друкувалися переважно у 20–30-ті роки у виданнях Західної України,

зокрема у львівському "Літературно-науковому вістнику". Закінчила університети у Лозанні (Швейцарія) та Едінбурзі (Шотландія). Подорожувала по Єгипту, Італії, вивчаючи іноземні мови, знала їх понад двадцять, захоплювалася музикою. Друкувала статті і нариси в газеті "Рада" про національно-культурне життя в Ірландії та Шотландії. Вийшовши заміж за німецького колоніста, вихідця з України З. Келлера, вона пішла з ним у Сибір, куди царський уряд запроторив цю вільнолюбну людину. Згодом,

після революції 1917 року, як і батько, зазнала поневірянь в еміграції, важко переживала розлуку з Батьківщиною, рідними, але не падала духом. Залишила цінні спогади – "Матеріали до біографії Євгена Чикаленка (з нагоди річниці смерті)", що побачили світ 1930 р. у "Літературно-науковому вістнику" (кн. V–VI).

У 20-ті роки, живучи у Швейцарії, Ганна брала активну участь у міжнародних жіночих товариствах, була членом комісаріату опіки над емігрантами з України, належала до українського клубу в Женеві. 1929 року була учасницею Десятої сесії Ліги Націй, де представляла українські жіночі товариства. Того ж року вона зустрілася в Женеві на міжнародному педагогічному конгресі з редакторкою тижневика "Жіноча доля" О.Кисілевською, яка запросила Ганну до співпраці в згаданому виданні. Тоді ж Чикаленко ввійшла в добрі стосунки з відомим педагогом, літературним критиком і громадсько-культурною діячкою С.Русовою. З ініціативи

О.Кисілевської Ганна написала науково-популярні статті "Про Каталонію" ["Жіноча доля", 1929, N 18], "Жінки в Лізі Націй" [Там же, N 21], "Італійські письменниці в своїх останніх творах"

[Там же, N 24]. Фактично, вона перша почала систематично знайомити українських читачів з літературою Каталонії – північно-східної провінції Іспанії, зокрема

звернула увагу на творчість письменниць-жінок.

Зауважимо, що свої судження про італійське та каталонське письменство Г.Чикаленко будує на першоджерелах – вивченні творчості поетів, прозаїків, драматургів, спираючись як на зарубіжну критичну думку, так і на власний літературно-критичний смак і досвід.

В особі цієї жінки українське громадсько-культурне життя на еміграції мало популяризатора й дослідника іспанської та італійської літератур. Набуті нею замолоду знання іноземних мов, спілкування з культурою багатьох зарубіжних

країн вона використала для збагачення рідної літератури.

Велику цінність мають роздуми-мемуари Г.Чикаленко "Матеріали до біографії Євгена Чикаленка (з нагоди річниці смерті)" [ЛНВ, 1930]. Без них не може обійтися жоден із дослідників життя і творчості батька авторки. Тут бачимо спробу не лише оцінити його роль у вихованні дітей, а, що особливо важливо, розкрити значення його громадсько-культурної діяльності. У цих "матеріалах" знаходимо чимало цікавих спостережень з історії розвитку української культури.

Особисте життя Ганни склалося нелегко. Вона розлучилася з Келлером. У період Великої Вітчизняної війни Ганну спіткала трагедія: її син Василь, насильно мобілізований у німецьку армію як перекладач, загинув у Білорусії. Загубилися сліди самої Ганни. Десь далеко від України обірвалося життя однієї з плодоносних галузок Чикаленкового роду.

Передне слово відомого вченого,
доктора філологічних
наук Ф.П.Погребенника

